

29.10.2018

Asia/14

§ 676

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle tupakka- ja nikotiinipoliitikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä

HEL 2018-008859 T 06 01 02

STM/2645/2017

Päätös

Kaupunginhallitus antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon tupakka- ja nikotiinipoliitikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä:

Tupakoinnin ehkäisy- ja vähentämishjelma Savuton Helsinki hyväksyttiin vuonna 2006 kaupunginvaltuustossa ja sen loppuraportti käsiteltiin kaupunginhallituksessa vuonna 2016. Ohjelma valmisteltiin monitoimijaisessa yhteistyössä kansanterveysjärjestöjen kanssa ja suunnattiin helsinkiläisväestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Ohjelman tärkeimpänä päämääränä on ollut lasten ja nuorten kasvaminen savuttomassa ympäristössä. Ohjelmassa ovat myös Helsingin kaupungin henkilöstön savuttomuuslinjaukset. Savuton Helsinki on jatkunut kaupungin verkostoyhteistyönä, jota sosiaali- ja terveystoimi on koordinoinut.

Nuorten tupakointi on vähentynyt Helsingissä huomattavasti. Tupakointi ja nuuskan käyttö on peruskouluissa ja ammattiin opiskelevilla muuta maata harvinaisempaa. Nuuskan käyttö on kuitenkin yleistynyt.

Nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy, toimenpide-ehdotukset 4, 5, 7 ja 8

Toimenpiteet 4–5: Kaupunginhallitus kannattaa mietinnössä ehdotettua tupakkalain muuttamista niin, että tupakkatuotteita, nikotiininesteitä ja nikotiinin vastikkeita ei saa myydä, luovuttaa tai välittää alle 20-vuotiaille. Ehdotus, joka koskee tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltämisen laajentamista koskemaan kaikkia tupakkatuotteita, on pidettävä hyvänä nuorten suojelemiseksi tupakkatuotteiden käytön aloittamiselta. Kieltoa tulisi laajentaa koskemaan myös vesipiippuja ja poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita.

Tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden ehkäisyn ja hoidon Käypä hoito -suositukseen mukaan tupakka- ja nikotiiniriippuvuus on vakava sairaus. Ehkäisy tulee kohdistaa erityisesti 10–16-vuotiaisiin, sillä Suomessa tyyppillisin ensimmäisten tupakkakokeilujen ikä on 14–16 vuotta.

Ehdotus tupakkalainsäädännön kehittämiseksi noudattaa alkoholilainsäädännön periaatteita. Ehdotus 20 vuoden ikäraja on yhdenmukainen väkevien alkoholijuomien ikärajan kanssa. Lisäksi kauppoissa on jo

tällä hetkellä käytänteet, joiden mukaan alle 30-vuotiailta pyydetään henkilötodistusta. Kansanterveyden edistämisen näkökulmasta tupakka- ja alkoholilainsäädännön yhdenmukaistaminen ikärajojen osalta on perustelua.

Toimenpiteet 7–8: Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan on perusteltua vahvistaa nuorten tupakoinnin ja nikotiinituotteiden aloittamisen ehkäisyä ja osana sitä huomioida liikunta- ja nuorisotyöhön liittyvien järjestöavustusten myöntämisen yhtenä kriteerinä sitoutuminen tupakka- ja muiden nikotiinituotteiden käytön ehkäisyyn. On tärkeää, että kaupungilta järjestöavustusta saavat järjestöt tuntevat vastuunsa ja ovat sitoutuneet samoihin periaatteisiin julkisen sektorin kanssa. Myös toimintakulttuurin vahvistaminen hyviksi todetuilla käytänteillä on kannatettavaa.

Savuttomat ympäristöt, toimenpide-ehdotukset 9–13

Toimenpide 9: Tupakkalain sääntelemien tuotteiden polttamisen, kuumentamisen ja muunlaisen käyttämisen, mm. sisäilman laatua heikentäviä aerosoleja vapauttavan käyttämisen kieltäminen on kannatettava. Kielto on myös kattava valvonnan ja nopean tuotekehityksen kannalta.

Kaupunginhallitus pitää erittäin hyvänä sitä, että mietinnössä ehdotetaan lainsäädännön tupakointikieltojen vahvistamista sisä- ja ulkotiloissa. Myös muiden savuttomien ympäristöjen vahvistaminen mietinnön toimenpide-ehdotusten mukaisesti on kannatettavaa. Lisäksi tulisi tarkentaa kaupunkiympäristöön liittyviä nuorten suosimien oleskelupaikkojen tupakointikieltoja. Näitä ovat esimerkiksi kauppakeskusten, nuorisotilojen ja urheilupaikkojen ympäristöt sekä joukkoliikennepysäkit ja joukkoliikenneasemat. Tupakointikiellon tulisi koskea EU-uimarantojen lisäksi kaikkia yleisiä uimarantoja. Valvonnan kannalta olisi selkeintä, että tupakointikieltoalueet kirjattaisiin täsmällisesti.

Savuton Helsinki -ohjelmassa on systemaattisesti edistetty ympäristön savuttomuutta. Muun muassa Savuton Helsinki -kriteerit määrittelevät kaupungin hallinnoimien rakennusten sisä- ja ulkotilojen savuttomuutta ja niiden merkitsemistä. Vuodesta 2010 alkaen Uimastadionin ja Kumpulän maa- ja vesialueet ovat olleet savuttomia.

Savuttomille elinympäristöille on myös kaupunkilaisten tuki. Osana Savuton Helsinki -ohjelmaa Taloustutkimuksella teetetyssä kyselyssä Helsingin savuttomuutta edistäisi tupakoinnin kieltäminen leikki- ja puistoissa, julkisten rakennusten ovien edessä ja katetuilla joukkoliikennepysäkeillä.

Toimenpide 13: On kannatettavaa, että asunto-osakeyhtiössä tupakointikiellosta voidaan päättää enemmistöpäätöksellä. Lisäksi tulisi harkita

myös muiden asuntoyhteisöjen mahdollisuutta päättää tupakointikielosta ilman viranomaiskäsittelyä.

Tupakkalain alaisten tuotteiden markkinointi, toimenpide-ehdotus 14

Toimenpide 14: Kaikkien tupakkalain alaisten tuotepakkauksien ja tuotteiden markkinoinnin sääntelyn yhdenmukaistaminen on kannatettavaa. Tämä helpottaa sekä elinkeinonharjoittajien että valvonnan toimintaa.

Tupakoinnin lopettamisen tuki, toimenpide-ehdotukset 17–24

Toimenpide 17: On kannatettavaa, että koko hoitoketju perus- ja erityispalveluissa ylläpitää vieroitusosaamista, tarjoaa vieroituspalveluja ja osallistuu potilaan tupakasta vieroitukseen. Tupakoinnin vieroitusohjaus on tehokasta toimintaa terveydenhuollossa (Käypä hoito 2018). Sosiaali- ja terveystieteissä puheeksiotto, lyhytneuvonta ja seuranta ovat osa kuntalaisille annettavia palveluja.

Toimenpide 18: On kannatettavaa, että puheeksiottoa vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaskontakteissa mahdollisimman kattavasti. Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa tupakointitieto on määritelty yhdeksi terveys- ja hyvinvointi -indikaattoriksi. Indikaattoritieto on saatavissa tietojärjestelmistä.

Toimenpide 19: On kannatettavaa, että perustetaan tupakasta vieroituksen yksiköitä alueellisen koordinaation vahvistamiseksi. Tämä tukee asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja toimenpiteiden vaikuttavuutta erityisesti vaativammissa vieroitustilanteissa. Helsingissä on toiminut vuodesta 2007 tupakkaklinikka vieroitusyksikkönä ja asiantuntijatahona tekemässä verkosto- ja koulutusyhteistyötä kaupungin yksiköiden, erikoissairaanhoidon ja järjestöjen kanssa. Vuosina 2011–2013 toimi myös erillinen Savuton pääkaupunkiseutu -hanke, jossa edistettiin savuttomuutta alueellisesti.

Lopullisista toimenpiteistä päätettäessä on tärkeää, että painotetaan vieroituksen sekä muiden nikotiiniriippuvaisille suunnattujen tukitoimien merkitystä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimenpide 20: On kannatettavaa, että kaikki tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden hoidossa käytettävät reseptillä lääkärin määräämät vieroituslääkkeet otetaan sairausvakuutuksen lääkekorvauksen piiriin. Tämä ehdotus selkeyttää tupakasta vieroituksen lääkehoidon saamista ja helpottaa osaltaan heikommassa taloudellisessa asemassa olevien asiakkaiden mahdollisuuksia saada lääkehoitoa.

Toimenpide 22: On kannatettavaa, että tupakoimattomuuden ja nikotiinittomuuden edistäminen kytketään osaksi ammattiin opiskelevien työkyvyn edistämistä ja oppilaitoksen toiminta- ja opiskeluhuollon suunnitelmaa. Nuoret tulisi osallistaa nykyistä vahvemmin toimivien ratkaisujen etsimiseen.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä tupakoimattomuus- ja nikotiinittomuusteen liittämistä ammatillisiin kysymyksiin sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen. Ammatillisen koulutuksen osalta tulee tehdä yhä tiiviimpää yhteistyötä ammattiliittojen ja työssäoppimispaikkojen kanssa opiskelijoiden savuttomuuden ja nikotiinittomuuden tukemiseksi.

Toimenpiteet 23–24: Raskaana olevien tupakasta vieroituksen tukena häkämittaukset ja paljon tupakoivien erityisryhmien vieroituksen tehostaminen sosiaali- ja terveystalveissa on perusteltua ja tarpeellista. Helsingissä on jo aloitettu raskaana olevien häkämittaukset.

Suuri osa mielenterveyspotilaista tupakoi ja heillä on usein voimakas riippuvuus. Heidän tukemiseen tupakoinnin lopettamiseen tarvitaan erityistoimenpiteitä. Nämä asiakasryhmät huomioidaan hyvin mietinnön ehdotuksissa.

Matkustajatuonnin rajoitukset, toimenpide-ehdotus 26

Jatkovalmistelussa on syytä ottaa huomioon, että vesipiipputupakka on ainoa valvonnassa havaittu tupakkalain alainen tuoteryhmä, jota on tuotu laittomasti vähittäismyyntiin.

Uusien tuotteiden sääntely, toimenpide-ehdotus 33

Toimenpide 33: Tunnusomaisia tuoksuja tai makuja sisältävien tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen myyntikieltoa tulee selkeyttää. Nikotiinittomien nesteiden osalta tuotteiden määrittäminen tupakkalain alaiseksi tuotteeksi on ollut hankalaa.

Toimeenpanon tehostaminen, toimenpide-ehdotukset 36-37

Toimenpide 36: Ehdotuksen mukaan tupakointikieltojen hallinnollinen sanktiomaksu voisi olla tehokas keino tupakoinnin vähentämiseksi esimerkiksi yleisötilaisuuksissa tai sisätiloiksi määriteltävillä ulkotarjoilualueilla. Sanktiomaksun määräämisprosessin tulee olla selkeä. Mietinnöstä ei ilmene, kohdistetaanko sanktio tupakoinnin sallivaan tahoön vai tupakoivaan henkilöön. Tämä tulee jatkotyössä selkeyttää. Myös sanktiomaksun määräävät viranomaiset tulee määrittellä selkeästi (esimerkiksi tupakkalakia valvova kunnan ympäristöterveydenhuolto ja poliisi).

29.10.2018

Asia/14

Toimenpide 37: Vuosittaisen valvontamaksun perimisen perusteet ja määrä tulisi selkeästi perustua lakiin, jotta eri kunnissa toimivat elinkeinonharjoittajat olisivat samassa asemassa. Valvontamaksu on hyvä pitää ennallaan.

Seurantajärjestelmät, toimenpiteet 43–44

Toimenpiteet 43–44: Seurantajärjestelmien ylläpitämistä ja kehittämistä on pidettävä erinomaisena ehdotuksena. Paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla tehtävien toimenpiteiden arviointia ja vaikuttavuuden seuranta on tarpeen tukea. Jatkossakin tulee turvata kuntatasolla saatava tieto väestön tupakoinnista ja nikotiinituotteiden käytöstä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, STM 20.8.2018
- 2 Tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittäminen, työryhmän toimenpide-ehdotukset
- 3 Työterveysliikelaitos_lausunto_3.10.18

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä 19.10.2018 mennessä. Lausunnon antamiseen on saatu lisäaikaa 6.11.2018 saakka.

Lausuntopyyntö ja mietintö ovat liitteinä 1 ja 2. Kehittämistyöryhmän numeroidut toimenpide-ehdotukset ovat mietinnön sivuilla 10–12.

Työryhmän ehdotukset kohdistuvat verotukseen, nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisyyn, savuttomiin ympäristöihin, markkinointiin, viestintään, uusiin tuotteisiin, tupakoinnin lopettamisen tukeen, toimeenpanon tehostamiseen ja seurantajärjestelmiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman kehittämistyöryhmän toimenpide-ehdotukset tukevat ja edistävät tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumistavoitetta vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen toteutumisen arviointia ja tarvittavia lisätoimia ehdotetaan sisällytettäväksi seuraaviin hallitusohjelmiin.

Kehittämistyöryhmän mietinnöstä on pyydetty toimialalautakuntien (päättöhistoriassa) sekä Työterveysliikelaitoksen (liitteenä 3) lausunnot. Päättöehdotus perustuu saatuihin lausuntoihin siten, että toimenpiteissä 4-5 ehdotetuksi ikärajaksi on puollettu 20 vuoden ikärajaa kansanterveyden edistämisen näkökulmasta sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnon perusteluin. Tästä poiketen kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoi lausunnossaan, että tupakka- ja nikotiinituotteiden ostamisen ikärajan tulisi olla yhdenmukainen täysi-ikäisyyden kanssa. Kaikissa lausunnoissa pidetään mietinnön toimenpide-ehdotusten suuntaa oikeana ja perusteltuna. Ehdotukset myös vahvistavat nykyisiä toimenpiteitä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnossa on hyödynnetty Savuton Helsinki -ohjelmassa ja verkostoyhteistyössä kertynyttä asiantuntemusta. Lautakunta katsoo, että tupakoimattomuus on yksi tärkeimpiä väestön hyvinvointia, terveyttä ja terveyden tasa-arvoa edistäviä tekijöitä. Erityisesti lasten ja nuorten suojaamista tupakan ja nikotiinin haitoilta tulee jatkaa. Tahaton altistuminen ympäristön tupakansavulle lisää sairastavuutta ja kuolleisuutta. Tupakoimattomuuteen auttaminen on osa keskeisten kansansairauksien hoitoa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että ehdotus savuttomien ympäristöjen laajentamisesta sellaisille alueille, jotka ovat pääsääntöisesti lasten ja nuorten käytössä, vähentää tupakkatuotteiden haitoilta altistumista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että tupakka- ja nikotiinituotteiden ostamisen ikärajan tulisi olla yhdenmukainen täysi-ikäisyyden kanssa. Lautakunta toteaa, että tupakointikiellon teho kärsii valvontaan liittyvistä haasteista erityisesti toisen asteen oppilaitoksissa. Lautakunta pitää tärkeänä mm. ehdotusta tupakoimattomuus- ja nikotiinituotteiden liittämistä ammatillisiin kysymyksiin sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen. Ammatillisen koulutuksen osalta tulee tehdä yhä tiiviimpää yhteistyötä ammattiliittojen ja työssäoppimispaikkojen kanssa opiskelijoiden savuttomuuden ja nikotiinituotteiden tukemiseksi. Vieroi-

tustuen ottaminen ammatillisten oppilaitosten opiskeluhuollon suunnitelmaan on kannatettavaa.

Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että ehdotetuista ja lopullisista toimenpiteistä päätettäessä painotetaan vieroituksen sekä muiden nikotiiniriippuvaisille suunnattujen tukitoimien merkitystä tavoitteiden saavuttamiseksi. Lautakunta kiinnittää lausunnossaan huomiota viranomaisten valvontatyön käytännön tulkintaongelmiin. Lautakunta katsoo myös, että valvonnan kannalta tupakointikiellon alaiset alueet tulee kirjata täsmällisesti. Kiellon tulisi esimerkiksi koskea EU-uimarantojen lisäksi kaikkia yleisiä uimarantoja.

Työterveysliikelaitos toteaa, että Työterveys Helsingin lääkäreiden ja työterveyshoitajien vieroitusosaaminen on ehdotuksessa kuvatulla tasolla. Helsingin kaupunki on savuton työpaikka. Tupakoinnin lopettamisen suunnitelma voidaan hyvin ottaa osaksi työterveyshuollon kirjallista toimintasuunnitelmaa.

Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian kaikkien osastojen kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, STM 20.8.2018
- 2 Tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittäminen, työryhmän toimenpide-ehdotukset
- 3 Työterveysliikelaitos_lausunto_3.10.18

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

29.10.2018

Asia/14

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Kaupunkiympäristölautakunta
Työterveys Helsinki
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 09.10.2018 § 213

HEL 2018-008859 T 06 01 02

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon sosiaali- ja terveysministeriön pyytämän tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä oman toimialansa näkökulmasta:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että mietinnön toimenpiteet tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämiseksi ovat tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi. Tupakoimattomuus on tärkeimpiä väestön hyvinvointia ja terveyttä edistäviä tekijöitä. Erityisesti lasten ja nuorten suojaamista tupakan ja muiden nikotiinituotteiden haitoilta tulee edelleen jatkaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ottaa kantaa erityisesti mietinnön toimenpide-ehdotuksiin koskien nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisyä, savuttomia ympäristöjä sekä tupakka- ja nikotiinituotteiden lopettamisen tukea.

Nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kattaa ihmisen koko elämänkaaren, mistä syystä toimialalla on merkittävä rooli tupakoinnin aloittamisen ehkäisyssä sekä tupakoinnin lopettamisen tuessa. Nuoret aloittavat tupakoinnin useimmiten ennen 18-vuoden ikää. Tästä syystä valistus ja myös vieroitustuki tulee olla osa kasvatus- ja opetusta sekä kiinteä osa koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa.

Mietinnössä ehdotetaan tupakkalain muuttamista siten, että tupakatuotteita, nikotiinineiteitä ja nikotiinin vastikkeita ei saa myydä, luovuttaa tai välittää alle 20-vuotiaille. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että tupakka- ja nikotiinituotteiden ostamisen ikärajan tulisi olla yhdenmukainen täysi-ikäisyyden kanssa eli säilyä 18 ikävuodessa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä ehdotusta tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltämisen laajentamista koskemaan kaikkia tupakkatuotteita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä mietinnön ehdotusta tupakoimattomuus- ja nikotiinittomuusteeman liittämisestä ammatillisiin kysymyksiin sekä ja työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen. Ammatillisen koulutuksen osalta tulee jatkossa tehdä yhä tiiviimpää yhteistyötä ammattiliittojen ja työssäoppimispaikkojen kanssa opiskelijoiden savuttomuuden ja nikotiinittomuuden tukemiseksi.

Savuttomat ympäristöt

Savuton Helsinki, tupakoinnin ehkäisy- ja vähentämishjelma (2007-2015) laadittiin monitoimijaisessa yhteistyössä kansanterveysjärjestöjen kanssa. Ohjelman tärkeimpänä päämääränä oli, että lasten ja nuorten tulee voida kasvaa savuttomassa ympäristössä. Savuton Helsinki -kriteerit määrittelevät kaupungin hallinnoimien rakennusten ulko- ja sisätilojen savuttomuutta ja niiden merkitsemistä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kuuluu jo nyt tupakkalain tupakointikieltojen soveltamispykälän (TupL78§) piiriin. Tupakointikiellon teho kärsii valvontaan liittyvistä haasteista erityisesti toisen asteen oppilaitoksissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla toimivan oppilas- ja opiskelu-huollon ehkäisevän päihdetyön asiantuntijaryhmä on omassa kannanotossaan huomionnut lain noudattamisen valvonnan haasteen ja esittää, että nuoret tulisi osallistaa yhä vahvemmin toimivien ratkaisujen etsimiseen. Kouluissa ja oppilaitoksissa tulee jatkossa panostaa enemmän terveellisten elämäntapojen edistämiseen ja tarjota mielekkään tekemisen kautta välitunneille ja tauoille vaihtoehtoja, jotka tukevat savuttomuutta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa mietinnön ehdotusta savuttomien ympäristöjen laajentamisesta alueisiin, jotka ovat pääsääntöisesti alaikäisten käytössä. Näitä ovat esimerkiksi leikkipuistot ja uimarantojen alueet. Tupakointikiellon laajentaminen myös joukkoliikennepysäkeille on kannatettava toimenpide-ehdotus.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että savuttomuutta ja nikotiinittomuutta vahvistetaan kaupungin kaikilla toimialoilla huomioiden lasten ja nuorten kasvuympäristöt kuten nuorisotalot, kirjastot ja liikuntapaikat.

Tupakka- ja nikotiinituotteiden lopettamisen tuki

Nuorten tupakointi on vähentynyt huomattavasti Helsingissä, mutta nuuskan käyttö on kuitenkin yleistynyt. Nuoret eivät tunne nuuskan aiheuttamia terveyshaittoja yhtä hyvin kuin tupakoinnin aiheuttamia haittoja. Tutkimustulosten mukaan nuoret tarvitsevat enemmän tietoa

29.10.2018

Asia/14

nuuskan aiheuttamasta riippuvuudesta ja muista terveyshaitoista. Nuuskan käyttöön liittyvät mielikuvat ovat osittain positiiviset. Vanhemmat ja huoltajat ovat usein voimattomia omassa kasvatustehtävässään sosiaalisen median viestiviidakossa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää mietinnön mukaista maan kattavaa viestintäkampanjaa perusteltuna ja näkee koulujen ja oppilaitosten roolin merkittävänä kampanjan toteuttajana. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kampanjalle tulee kohdentaa riittävät resurssit, jotta toivotut tulokset ovat saavutettavissa ja arvioitavissa.

Tupakoimattomuus- ja nikotiinittomuuskampanjoinnissa tulee hyödyntää sosiaalisen median kanavat ja muut sellaiset keinot, jotka ovat vahvasti mukana lasten ja nuorten arjen toiminnoissa. Savuton Helsinki - loppuraportin mukaan teemapäivät, oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus sekä monihallintokuntainen yhteistyö ovat keskeisiä keinoja koulujen ja oppilaitosten savuttomuustyössä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa mietinnön mukaista tupakan ja muiden nikotiini tuotteiden käytön puheeksiottamista kaikissa lasten ja nuorten asiaan liittyvissä kohtaamisissa kouluissa ja oppilaitoksissa sekä vapaa-aika ja harrastustoiminnassa. Lasten ja nuorten parissa työskentelevien aikuisten sitouttaminen tupakoimattomuustyöhön ja ammatillisen perusosaamisen varmistaminen tupakoivien lasten ja nuorten kohtaamiseen on perusteltua.

Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien nuorten tupakointi ja nuuskan käyttö on huomattavasti yleisempää kuin lukiossa opiskelevien nuorten keskuudessa. Tästä syystä kasvatus- ja koulutus lautakunta kannattaa esitystä tupakasta vieroituksen tuen ottamisesta osaksi ammatillisten oppilaitosten opiskeluhuollon suunnitelmaa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ulla Juhanko, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 86469
ulla.juhanko(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 02.10.2018 § 461

HEL 2018-008859 T 06 01 02

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä:

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että työryhmän ehdotukset ovat oikeansuuntaisia ja perusteltuja. Työryhmälle asetettu tavoite tehdä esityksiä lakimuutoksiksi ja muiksi toimenpiteiksi, jotka tukevat ja edistävät tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumista vuoteen 2030 mennessä, on kannatettava. Kaupunkiympäristölautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että lopullisista toimenpiteistä päätettäessä painotetaan vieroituksen sekä muiden nikotiiniriippuvaisille suunnattujen tukitoimien merkitystä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Mietinnössä ehdotetaan tunnusomaisten tuoksujen tai makujen kieltoa laajennettavaksi koskemaan kaikkia tupakkatuotteita. (Toimenpide-ehdotus 5.) Vesipiippujen käyttö yleistyy koko ajan, joten tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kiellon laajentaminen koskemaan myös niitä on tarpeen. Tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltoa tulisi laajentaa koskemaan myös poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, jotta ne olisivat verrattavissa sähkösavukkeissa käytettäväksi tarkoitettuihin nikotiinittomiin nesteisiin. Valvonnan kannalta on helpompaa, jos markkinoilla ei ole säädöksiltään toisistaan poikkeavia tuoteryhmiä.

Työryhmä ehdottaa, että tupakkalain tupakointikieltojen soveltamispykälää (TupL 73 §) muutetaan niin, että se kattaa kaikkien tupakkalain alaisten tuotteiden polttamisen, kuumentamisen ja muunlaisen käyttämisen, josta vapautuu sisäilman laatua heikentäviä aerosoleja. (Toimenpide-ehdotus 9.) Ehdotus on kannatettava, koska nykyinen lainsäädäntö on mahdollistanut erilaisten tupakkalain alaisten tuotteiden polttamisen ja kuumentamisen sisätiloissa. Valvonnan kannalta on ollut erittäin hankalaa todentaa, mitä tuotteita sisätilassa on poltettu tai kuumennettu. Tuotekehitys on hyvin nopeaa, joten laki on laadittava siten, että se kattaa kaikki mahdolliset poltettavat, kuumennettavat tai muulla tavalla käytettävät tuotteet, joista vapautuu sisäilman laatua heikentäviä aerosoleja.

Tupakointikieltoja laajennettaisiin koskemaan sellaisia ulkotiloja ja -alueita, jotka ovat pääsääntöisesti alaikäisten käytössä, kuten esimerkiksi leikkipuistot ja EU-uimarannat. Tupakointikielto koskisi myös suussa käytettävän tupakan käyttämistä. (Toimenpide-ehdotus 10.) Toimenpide-ehdotusta on kuitenkin syytä tarkentaa siten, että tupakointikielto koskisi EU-uimarantojen lisäksi kaikkia yleisiä uimarantoja. EU-uimarantojen käsite ei ole kovinkaan tunnettu ja toisaalta kaikilla yleisillä uimarannoilla alaikäiset muodostavat huomattavan osan kävijöistä. Valvonnan kannalta olisi selkeintä, että lakiin kirjattaisiin täsmällisesti tupakointikiellon alaiset alueet. Tällä hetkellä voimassa olevan lainsäädän-

nön mukaan tupakointi on kielletty yleisötilaisuuksissa, joissa yleisö oleskelee paikoillaan. Kieltoa on hankala valvoa, eikä laissa ole määritelmää sille, mikä alue tarkalleen ottaen on. Lakia tulisi selkeyttää tältä osin. Tupakointikieltoja laajennettaisiin koskemaan joukkoliikennepysäkkejä (ml. "taksitolpat"). (Toimenpide-ehdotus 11.) Joukkoliikennepysäkkien tupakointikieltoja koskien tulee paljon yhteydenottoja, joiden perusteella voidaan sanoa ehdotuksen olevan perusteltu.

Mietinnössä ehdotetaan asunto-osakeyhtiölakia muutettavaksi siten, että tupakointikiellosta parvekkeilla tai asukkaiden hallinnassa olevissa sisätiloissa voidaan päättää enemmistöpäätöksellä. (Toimenpide-ehdotus 13.) Asuntoyhteisöt kokevat tupakointikiellon hakemisen nyt työlääksi ja byrokraattiseksi. Ohjeistuksista huolimatta hakemukset ovat usein puutteellisesti valmisteltuja tai niistä puuttuu tarvittavia asiakirjoja, mitkä aiheuttavat ylimääräistä työtä viranomaiskäsittelyssä. Myös kunnissa hakemusten käsittely koetaan raskaaksi ja ne aiheuttavat runsaasti erilaisia valituksia asukkaiden taholta. Tupakointikieltohakemusten valmistelu asuntoyhteisöissä ja niiden käsittely kunnassa (mm. hallintolain mukaisen kuulemisen vuoksi) on hidasta, ja kokonaisuena asuntoyhteisön tupakkalain mukaisesta asukkaiden kuulemisesta viranomaisen päätöksentekoon asti on pitkä. Hakemusten käsittelyn aikana asuntoyhteisöissä tilojen haltijat usein vaihtuvat, mikä aiheuttaa hankaluuksia mm. hallintolain mukaisen kuulemisen toteutuksessa. Asuntoyhteisöjen tupakointikieltoa koskevien päätösten valvonta on nykymuotoisena käytännössä mahdotonta. Tupakoinnin ajallisen satunnaisuuden vuoksi viranomaistarkastusten ajoittaminen kiellon rikkomisen todentamiseksi on erittäin vaikeaa. Lisäksi todentamista hankaloittaa se, ettei tupakointitilanteiden kuvaaminen ole mahdollista. Ehdotuksen mukaisen kannatettavan asunto-osakeyhtiölain muutoksen lisäksi tulee huomioida, että tupakointikieltoja määrätään myös muille asuntoyhteisöille kuin asunto-osakeyhtiöille. Tupakkalakia tulisikin harkita muutettavaksi siten, että myös muille asuntoyhteisöille tulisi mahdollisuus tupakointikielloista päättämiseen ilman viranomaiskäsittelyä.

Mietinnössä ehdotetaan, että tupakkatuotteiden, nikotiininsteiden ja täyttösäiliöiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten ominaisuuksien sääntelyä muutetaan niin, että otetaan käyttöön yhdenmukaisia tuotepakkauksia ja tuotteita koskeva sääntely. (Toimenpide-ehdotus 14.) Tämänhetkisen lainsäädännön perusteella pakkauksissa esiintyvän markkinoinnin tulkitseminen on hankalaa. Kaikilla tupakkalain alaisilla tuoteriityhmillä tulisi olla samanlaiset säädökset. Tämä helpottaisi sekä valvojien että elinkeinonharjoittajien toimintaa.

Mietinnössä ehdotetaan, että verovapaasti EU:n ulkopuolelta maahan tuotavien savukkeiden määrä rajoitetaan 200 savukkeesta 40 savukkeeseen, sikarit 50:stä 10 kappaleeseen, pikkusikarit 100:sta 20 kappa-

leeseen sekä piippu- ja savuketupakan tuonti 250 grammasta 50 grammaan. (Toimenpide-ehdotus 26.) Nykyisestä lainsäädännöstä on unohdettu kokonaan vesipiipputupakan tuontirajoitukset. Vesipiipputupakka on ainoa valvonnassa havaittu tupakkalain alainen tuoteryhmä, jota on tuotu laittomasti vähittäismyyntiin.

Työryhmä ehdottaa, että sellaisten tuotteiden myynti tai muu luovutus kuluttajalle kielletään, joiden tarkoituksena on antaa tunnusomainen tuoksu tai maku tupakkalain alaiselle tuotteelle, jossa tunnusomainen tuoksu tai maku on kielletty. (Toimenpide-ehdotus 33.) Tämänhetkisen lainsäädännön mukaan tunnusomaisia tuoksuja tai makuja sisältävien tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen myynti on kiellettyä. Nikotiinittomien nesteiden osalta tuotteiden määrittäminen tupakkalain alaiseksi tuotteeksi on ollut hankalaa. Valviran linjauksen (Dnro V/6284/2018) mukaan valvovan viranomaisen on tulkittava joissain tapauksissa elinkeinonharjoittajan elintarvikkeena myytävä tuote tupakkalain alaiseksi tuotteeksi. Asiasta ei ole vielä oikeuskäytäntöä. Kiellon tulee olla erittäin selkeä eikä nykyisen lain kaltaisesti tulkinnanvarainen.

Työryhmän ehdotuksen mukaan tupakointikieltojen rikkomisen sanktio muutettaisiin hallinnolliseksi sanktiomaksuksi (vrt. pysäköintivirhemaksu). (Toimenpide-ehdotus 36.) Hallinnollinen sanktiomaksu voisi oikein toimiessaan olla tehokas keino vähentää tupakointia esimerkiksi yleisötilaisuuksissa tai sisätiloiksi määriteltävillä ulkotarjoilualueilla. Laissa tulee määritellä kenelle sanktio annetaan, tupakoinnin sallivalle taholle vai tupakoivalle henkilölle. Sanktiomaksun määräämisen tulee olla helppo prosessi. Työryhmän ehdotuksessa ei mainita, millä viranomaisilla olisi mahdollisuus sanktiomaksun määräämiseen. Lautakunta pitää perusteltuna, että tämä oikeus olisi tupakkalakia valvovalla viranomaisella ja poliisilla.

Työryhmä ehdottaa, että tupakkalaissa säädetyt vuosittaiset valvontamaksut pidetään voimassa olevan tupakkalain mukaisella maksimitasolla. (Toimenpide-ehdotus 37.) Valvontamaksu on hyvä pitää ennallaan. Lakiin tulisi määrittää selkeästi valvontamaksun määrä ja perimisperusteet, jotta eri kunnissa toimivat elinkeinonharjoittajat olisivat samassa asemassa. Nykyinen lainsäädäntö antaa kunnille mahdollisuuden päättää valvontamaksuista hyvin erilaisilla tavoilla.

Käsittely

02.10.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Toisen kappaleen loppuun lisätään: Kaupunkiympäristölautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että lopullisista toimenpiteistä pää-

29.10.2018

tettäessä painotetaan vieroituksen sekä muiden nikotiiniriippuvaisille suunnattujen tukitoimien merkitystä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kannattaja: Sirpa Asko-Seljavaara

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Jape Lovénin vastaehdotuksen.

25.09.2018 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pia Malm, vs. terveystieteiden erikoisneuvos, puhelin: +358 9 310 32034
pia.malm(a)hel.fi

Päivi Vepsäläinen, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 64323
paivi.vepsalainen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 25.09.2018 § 240

HEL 2018-008859 T 06 01 02

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä oman toimialansa näkökulmasta ja käsittelee mietinnön toimenpite-ehdotuksia nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisystä, savuttomista ympäristöistä, tupakoinnin lopettamisen tuesta ja seurantajärjestelmistä:

"Sosiaali- ja terveystoimialaa säätelevät terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja ehkäisevän päihdetyön järjestämislain velvoitteet.

Tämä lausunto perustuu Savuton Helsinki -ohjelmassa saavutettuun asiantuntemukseen ja sen tuloksiin. Savuton Helsinki, tupakoinnin ehkäisy- ja vähentämisohjelma Helsinkiin 2007–2015, laadittiin monitoimijaisessa yhteistyössä kansanterveysjärjestöjen kanssa. Ohjelma hyväksyttiin vuonna 2006 kaupunginvaltuustossa ja sen loppuraportti käsiteltiin kaupunginhallituksessa vuonna 2016. Ohjelma oli suunnattu helsinkiläisväestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Ohjelman tärkeimpänä päämääränä oli, että lasten ja nuorten tulee voida kasvaa savuttomassa ympäristössä. Ohjelmassa oli mukana myös Helsingin kaupungilla työskentelevä henkilökunta.

Tämän jälkeen toimintaa on jatkettu kaupunkiyhteisessä verkostossa. Sosiaali- ja terveystoimi on toiminut ohjelman koordinoivana tahona.

Nuorten tupakointi on vähentynyt Helsingissä huomattavasti. Tupakointi ja nuuskan käyttö on peruskouluissa ja ammattiin opiskelevilla muuta maata harvinaisempaa. Nuuskan käyttö on kuitenkin yleistynyt. Uusia toimenpiteitä tarvitaan edelleen hyvien trendien vahvistamiseksi ja uusien haasteiden voittamiseksi.

Nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy, toimenpide-ehdotukset 4, 5, 7 ja 8

Toimenpiteet 4–5: Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa mietinnössä ehdotettua tupakkalain muuttamista niin, että tupakkatuotteiden, nikotiinesteiden ja nikotiinin vastikkeita ei saa myydä, luovuttaa tai välittää alle 20-vuotiaille. Edelleen ehdotusta tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltämisen laajentamista koskemaan kaikkia tupakkatuotteita lautakunta pitää hyvänä nuorten suojelemiseksi tupakkatuotteiden käytön aloittamiselta.

Tuoreen Tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden ehkäisy ja hoito Käypä hoito -suosituksen mukaan tupakka- ja nikotiiniriippuvuus on vakava sairaus. Ehkäisy tulee kohdistaa erityisesti 10–16-vuotiaisiin, sillä Suomessa tyypillisin ikä ensimmäisille tupakkakokeiluille on 14–16 vuotta.

Mietinnän ehdotus tupakkalainsäädännön kehittämiseksi noudattaisi alkoholilainsäädännön kanssa samoja periaatteita. Ehdotus 20 vuoden ikäraja on yhdenmukainen väkevien alkoholinjuomien ikärajan kanssa. Lisäksi kaupoissa on jo tällä hetkellä käytänteet, joiden mukaan alle 30-vuotiailta pyydetään henkilötodistusta. Nikotiinia sisältämättömien tupakkalain alaisten tuotteiden ostoikäraja jäisi 18 vuoteen. Kansanterveyden edistämisen näkökulmasta tupakka- ja alkoholilainsäädännön yhdenmukaistaminen ikärajojen osalta on perustelua.

Toimenpiteet 7–8: Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan on perusteltua panostaa vahvasti nuorten tupakoinnin ja nikotiinituotteiden aloittamisen ehkäisyyn, ja osana sitä huomioida liikunta- ja nuorisotyöhön liittyvien järjestöavustusten myöntämisen yhtenä kriteerinä sitoutuminen tupakka- ja muiden nikotiinituotteiden käytön ehkäisyyn. On tärkeää, että kaupungilta järjestöavustusta saavat järjestöt ovat sitoutuneet ja tuntevat vastuunsa samoihin periaatteisiin julkisen sektorin kanssa. Myös toimintakulttuurin vahvistaminen hyväksi todetulla käytänteillä on kannatettavaa.

Savuttomat ympäristöt, toimenpide-ehdotukset 9–12

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää erittäin hyvänä sitä, että mietinnössä ehdotetaan edelleen lainsäädännön tupakointikieltojen vahvistamista sisä- ja ulkotiloissa, ja lisäksi lautakunta kannattaa muiden savuttomien ympäristöjen vahvistamista mietinnön toimenpide-ehdotusten mukaisesti. Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta ehdottaa, että mietinnös-

sä voisi vielä tarkentaa kaupunkiympäristöön liittyviä nuorten suosimien oleskelupaikkojen tupakointikieltoja. Näitä ovat esimerkiksi kauppakeskusten, nuorisotilojen ja urheilupaikkojen ympäristöt sekä joukkoliikenneasemat suuressa kaupungissa.

Savuton Helsinki -ohjelmassa on systemaattisesti edistetty ympäristön savuttomuutta. Muun muassa Savuton Helsinki -kriteerit määrittelevät kaupungin hallinnoimien rakennusten ulko- ja sisätilojen savuttomuutta ja niiden merkitsemistä. Vuodesta 2010 alkaen on toteutettu Uimastadionin ja Kumpulan maauimalan savuttomuutta kaupunginhallituksen päätöksellä.

Savuttomille elinympäristöille on myös kaupunkilaisten tuki. Helsingiläisille osana Savuton Helsinki -ohjelmaa Taloustutkimuksella teetetyyn kyselyn perusteella Helsingin savuttomuutta edistäisi tupakoinnin kieltäminen leikkipuistoissa, julkisten rakennusten ovien edessä ja katetuilla joukkoliikennepysäkeillä.

Tupakoinnin lopettamisen tuki, toimenpide-ehdotukset 17–24

Sosiaali- ja terveyslautakunta tarkastelee erikseen seuraavia toimenpiteitä, koska ne ovat sisällöltään sosiaali- ja terveystoimen ydinosaamisaluetta.

Toimenpide 17: Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa tätä toimenpidettä, jonka mukaan koko hoitoketju perus- ja erityispalveluissa ylläpitää vierotusosaamista, tarjoaa vieroituspalveluja ja osallistuu potilaan tupakasta vieroitukseen. Tupakoinnin vieroitusohjaus on tehokasta toimintaa terveydenhuollossa (Käypä hoito 2018). Sosiaali- ja terveystoimissa puheeksiotto, lyhytneuvonta ja seuranta ovat osa kuntalaisille annettavia palveluita.

Toimenpide 18: Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa puheeksioton vahvistamista sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaskontakteissa mahdollisimman kattavasti. Helsingin sosiaali- ja terveystoimissa tupakointitieto on määritelty yhdeksi terveys- ja hyvinvointi -indikaattoriksi. Indikaattoritieto on saatavissa tietojärjestelmistä.

Toimenpide 19: Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa mahdollisiin maakuntiin perustettavia tupakasta vierotuksen yksiköitä alueellisen koordinaation vahvistamiseksi. Tämä tukee asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja toimenpiteiden vaikuttavuutta erityisesti vaativammassa vieroitustilanteissa. Helsingissä on toiminut vuodesta 2007 tupakkaklinikka vieroitusyksikkönä ja asiantuntijatahona tehden verkosto- ja koulutusyhteistyötä kaupungin yksiköiden, erikoissairaanhoidon ja järjestöjen kanssa. Vuosina 2011–2013 toimi myös erillinen Savuton pääkaupunki-seutu -hanke, jossa edistettiin savuttomuutta alueellisesti.

Toimenpide 20: Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa kaikkien tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden hoidossa käytettävien reseptillä lääkärin määräämien vieroituslääkkeiden ottamista sairausvakuutuksen lääkekorvauksen piiriin. Tämä ehdotus selkeyttää tupakasta vieroituksen lääkehoidon saamista ja helpottaa osaltaan heikommassa taloudellisessa asemassa olevien asiakkaiden mahdollisuuksia saada läikehoitoa.

Toimenpide 22: Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää kannatettavana tupakoimattomuuden ja nikotiinittomuuden edistämisen kytkemistä osaksi ammattiin opiskelevien työkyvyn edistämistä ja oppilaitoksen toimintasuunnitelmaa.

Toimenpiteet 23–24: Raskaana olevien tupakasta vieroituksen tukena häkämittaukset ja paljon tupakoivien erityisryhmien vieroituksen tehostaminen sosiaali- ja terveyspalveluissa on perusteltua ja tarpeellista. Helsingissä on jo aloitettu raskaana olevien häkämittaukset. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimi mielenterveyspotilaita hoitavana organisaationa toteaa, että suuri osa mielenterveyspotilaista tupakoi, ja heillä on usein voimakas riippuvuus. Heidän tukemisekseen tupakoinnin lopettamiseen tarvitaan erityistoimenpiteitä. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää hyvänä, että nämä asiakasryhmät huomioidaan hyvin mietinnön ehdotuksissa.

Seurantajärjestelmät, toimenpiteet 43–44

Toimenpiteet 43–44: Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää erittäin hyvänä seurantajärjestelmien ylläpitämistä ja kehittämistä. Ne tukevat paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla tehtävien toimenpiteiden arviointia ja vaikuttavuuden seurantaa. Jatkossakin tulee turvata kuntatasolla saatava tietoa väestön tupakoinnista ja nikotiinituotteiden käytöstä.

Yhteenvedona sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että mietinnön toimenpiteet tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämiseksi ovat hyviä ja tarpeellisia tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi. Ne vahvistavat nykyisiä toimenpiteitä.

Tupakka- ja nikotiinituotteiden verotus, tuotteiden saatavuuden rajoittaminen sekä lasten ja nuorten nikotiinittomat kasvuympäristöt ovat tärkeitä tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä ehkäiseviä tekijöitä. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi on tarpeellista edelleen kehittää vaikuttavia vieroitusmenetelmiä erityisesti niille väestöryhmille, joissa tupakoidaan selkeästi keskimääräistä enemmän. Kokonaisuudessaan mietinnön toimenpiteiden suunta on oikea ja perusteltu.

Savuton Helsinki -ohjelman toimeenpanossa on todettu tarpeita tämentää tupakoinnin vähentämisen toimenpiteitä, kuten bussipysäkkien

ja uimarantojen tupakointikiellot sekä vieroituslääkkeiden korvattavuus. Lautakunta panee tyytyväisenä merkille, että nämä kohdat ovat nyt toimeenpano-ehdotuksissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Tupakoimattomuus on tärkeimpiä väestön hyvinvointia, terveyttä ja terveyden tasa-arvoa edistäviä tekijöitä. Erityisesti lasten ja nuorten suojaamista tupakan ja nikotiinin haitoilta tulee edelleen jatkaa.

Myös tahaton altistuminen ympäristön tupakansavulle lisää sairastuvuutta ja kuolleisuutta. Tupakoimattomuuteen auttaminen on osa keskeisten kansansairauksien hoitoa.”

Käsittely

25.09.2018 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohdan "Nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy, toimenpide-ehdotukset 4, 5, 7 ja 8" ensimmäinen kappale seuraavaan muotoon: "Toimenpiteet 4–5: Ehdotusta tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltämisen laajentamista koskemaan kaikkia tupakkatuotteita lautakunta pitää hyvänä nuorten suojelemiseksi tupakkatuotteiden käytön aloittamiselta."

Jäsen Ahto Apajalahden vastaehdotus 1 raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Ahto Apajalahti: Poistetaan lausuntoehdotuksen kohdan "Nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy, toimenpide-ehdotukset 4, 5, 7 ja 8" kolmas kappale.

Jäsen Ahto Apajalahden vastaehdotus 2 raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 3:

Jäsen Ahto Apajalahti: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohdan "Savuttomat ympäristöt, toimenpide-ehdotukset 9–12" ensimmäinen kappale seuraavaan muotoon: "Sosiaali- ja terveyslautakunta ei pidä tarpeellisenä suussa käytettävän tupakan käytön kieltämistä yleisillä paikoilla, koska suussa käytettävästä tupakasta ei ole terveydellistä haittaa sivullisille."

Kannattaja: jäsen Tuomas Tuure

Vastaehdotus 4:

Jäsen Ahto Apajalahti: Poistetaan lausuntoehdotuksen kohdan "Seurantalajärjestelmät, toimenpiteet 43-44" toinen kappale.

Jäsen Ahto Apajalahden vastaehdotus 4 raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 5:

Jäsen Ahto Apajalahti: Poistetaan lausuntoehdotuksen kohdan "Seurantalajärjestelmät, toimenpiteet 43-44" kolmannen kappaleen viimeinen lause "Kokonaisuudessaan mietinnön toimenpiteiden suunta on oikea ja perusteltu."

Kannattaja: jäsen Tuomas Tuure

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 11

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Karita Toijonen, Hannu Tuominen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 2

Ahto Apajalahti, Tuomas Tuure

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 5 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 11

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Karita Toijonen, Hannu Tuominen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 2

Ahto Apajalahti, Tuomas Tuure

29.10.2018

Asia/14

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 48248
tarja.saarinen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.09.2018 § 174

HEL 2018-008859 T 06 01 02

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että tavoitteiden saavuttamisen keinot ovat vaikuttaviksi todettuja ja siksi kannatettavia. Nuorten tupakoinnin yleisyys on laskenut sekä tytöillä että pojilla. Tämän trendin jatkamiselle on välttämätöntä työryhmän esittämien keinojen toteuttaminen.

Toimenpide-ehdotusten tuomat vaikutukset erityisesti nuorten tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön aloittamisen ehkäisemiseen, käyttöön ja käytön lopettamiseen ovat merkittävät. Myös ehdotus savuttomien ympäristöjen laajentamisesta alueisiin, jotka ovat pääsääntöisesti alaikäisten käytössä, kuten päiväkotien ja EU-uimarantojen alueet vähentävät lasten ja nuorten altistumista tupakkatuotteiden aiheuttamille haitoille. Kootut hyvät käytänteet ja seuranta tuovat systemaattisuutta ehkäisvään päihdetyöhön.

Tutkimusten mukaan ikärajan nosto yli 18 vuoteen on vähentänyt arvion mukaan erityisesti 15–17-vuotiaiden tupakoinnin aloittamista. Ikärajan noston 21 ikävuoteen on arvioitu vähentävän tupakointia 12 prosenttia enemmän kuin olemassa olevat tupakoinnin rajoitukset, kun taas ikärajan noston 25 ikävuoteen on arvioitu vähentävän tupakointia 16 prosenttia.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

29.10.2018

Asia/14

Systemaattiset toimet tupakka- ja muiden nikotiinituotteiden käytön lop-
pumiselle edistävät kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ja vähentävät
eriarvoisuutta.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Päivi Kuusela, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 43963
paivi.kuusela(a)hel.fi
Marja-Liisa Komulainen, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 85506
marja-liisa.komulainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566